

Enige punten uit de rede van VVD-leider drs. Ed.H.T.M. Nijpels te Nijmegen

Partij van de Arbeid-fractievoorzitter Den Uyl bedient zich steeds meer van kronkelredeneringen om het huidige kabinet de voet dwars te zetten.

Volgens Den Uyl probeert de huidige regeringscoalitie een aantal beslissingen af te dwingen. Dat is een redenering die kant noch wal raakt. Kabinetten regeren in ons land vier jaar en ook de Tweede Kamer wordt voor vier jaar gekozen. Het zou een buitengewoon bedenkelijke zaak zijn, als een jaar voor de verkiezingen kabinet en regeringspartijen het bijltje er bij neer zouden gooien. Juist in het vierde jaar dient wat in de voorafgaande drie jaar is voorbereid, op een verantwoorde en evenwichtige wijze te worden uitgevoerd.

Het verwijt van de PvdA is het zoveelste bewijs van de arrogantie van de Partij van de Arbeid, op basis van niet meer dan opiniepeilingen. Het zou goed zijn als de heer Den Uyl zich nog eens realiseert, dat destijds zijn eigen partij in het laatste jaar van het kabinet Den Uyl de vier zogenaamde hervormingsvoorstellen wenste door te drukken. En in die tijd ging het grotendeels om voorstellen die niet konden rekenen op instemming van een meerderheid in de Tweede Kamer.

Dat de heer Den Uyl suggereert dat met het uitvoeren van regeringsplannen de Nederlandse democratie geen dienst wordt bewezen is daarbij buitengewoon droevig.

Overigens lijkt het pleidooi van de heer Den Uyl als twee druppels water op dat van FNV-voorzitter Wim Kok. Mijn vrees dat PvdA en FNV straks hand in hand de verkiezingscampagne van 1986 ingaan en in feite twee handen op een buik vormen, wordt helaas steeds meer bewaarheid. Het scenario is straks helemaal compleet als de heer Kok een prominente plaats op de kandidatenlijst van de PvdA krijgt.

Langdurig werklozen

Minister De Koning zwaait graag met het onaanvaardbaar hoge werkloosheidsgetal van 750.000, teneinde druk uit te oefenen op de bedrijven om verdergaande arbeidstijdverkortingen te aanvaarden.

Hij vergeet er dan bij te zeggen dat een behoorlijk deel van die werklozen maar heel kort is ingeschreven en zo weer een baan krijgt. Wat ons zorgen geeft is het groeiende aantal langdurig werklozen. Daaraan werd onlangs een ont-nuchterend Mondeling Overleg gewijd.

De langdurige werkloosheid (meer dan een jaar) concentreert zich op een aantal groepen:

- jongeren (voornamelijk meisjes)

DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN

- gehandicapten
- etnische minderheden
- vrouwen
- en ouderen, waarbij niet bekend is op welke leeftijd men bij de „ouderen" behoort!

Uit het maandoverzicht van de arbeidsmarkt van april jl. blijkt dat 3/4 van de langdurig werklozen laag is opgeleid (basisonderwijs of lager beroepsonderwijs). Een beangstigend cijfer als men zich realiseert, dat de vraag meestal gericht is op hoger opgeleiden.

De veronderstelling van Minister De Koning dat dit ruime arbeidsaanbod nog niet tot knelpunten behoeft te leiden, lijkt de VVD onjuist. Even onwaarschijnlijk is het dat werkgevers in staat zijn via her-, om- of bijscholing aan deze laaggeschoolden, aan hun vraag voor geschoolde arbeid te kunnen voldoen.

De cijfers, die het Ministerie maandelijks verstrekt, laten helaas veel te wensen over. Het zijn „standcijfers" en geen „stroomcijfers" en geven dus slechts een momentopname van de werkloosheid. Een behoorlijke analyse van de langdurig werklozen is niet beschikbaar. Evenmin is bekend wat het effect is van omscholingsmaatregelen, die speciaal op de genoemde groepen gericht zijn.

Ook het inzicht in beschikbare vacatures is gebrekkig. Werkgevers geven deze lang niet altijd op aan de Gewestelijke Arbeidsbureaus. Zij hebben in het algemeen weinig vertrouwen in de mogelijkheid van een GAB om aan hun wensen te voldoen. Om dit vertrouwen wat op te schroeven gaan de GAB's wat meer ondernemers-gericht te werk. Een goede methode, die echter de vele probleemgevallen wat in de kou laat staan. Ook de verwachting, dat werkzoekenden zichzelf wel kunnen redden bij het zoeken in vacature banken, of hun eigen mogelijkheden goed kunnen inschatten, lijkt wat optimistisch.

Een complicerende factor vormt het feit, dat werkgevers in het algemeen niet scheutig kunnen of willen zijn met gegevens over de toekomstige vraag naar arbeidskrachten.

De VVD kan tot geen andere conclusie komen, dan dat het beleid op deze wijze slechts natte vingerwerk kan zijn, waarop parlementaire controle door gebrek aan houvast, niet valt uit te oefenen. Daarbij komt nog dat niet duidelijk is welke arbeidskrachten, ook bij een verder aantrekkende werkgelegenheid, in feite niet-bemiddelbaar zijn.

Zoals gezegd, een ontnuchterend overleg, waaraan slechts de VVD, het CDA en de PvdA deelnamen.

(Voor nadere informatie: drs. N. Rempt-Halmmans de Jongh, tel. 070-614911, tst. 2653.)

Nachtarbeid voor vrouwen

De huidige Arbeidswet 1919 verbiedt sinds 1936 nachtarbeid voor vrouwelijke werknemers in fabrieken of

werkplaatsen. In de commerciële dienstverlening is dat, al dan niet met vergunning, wel toegestaan.

- in 1972 heeft Nederland het IAO-verdrag voor het verbod van nachtarbeid voor vrouwen al opgezegd.
- de EG-richtlijn 1976 omtrent gelijke behandeling van mannen en vrouwen inzake toegang tot de arbeidsmarkt vraagt om opheffing van beschermende bedoelingen, die niet meer gefundeerd zijn.

De SER reageert verdeelt op de adviesaanvraag. Een minderheid van de SER wil niet vooruitlopen op de algehele herziening van de arbeidswet (die nog lang op zich zal laten wachten); indien het er toch van moet komen: een vergunningstelsel met voorwaarden betreffende begeleidende maatregelen door de werkgevers. De meerderheid meent echter, dat vrouwen dezelfde rechten hebben als mannen en bescherming voor wat betreft nachtarbeid uit de tijd is. De Regering meent:

- enerzijds dat de huidige sociale ontwikkelingen inzake arbeid voor vrouwen vraagt om opheffing van het absolute verbod
- een vergunningstelsel
- voorwaarden, zoals in feite gewenst door de FNV (die dus eigenlijk tegen is)

De Regering overweegt daarbij dat:

- er altijd nachtarbeid zal bestaan met name in procesindustrie
- vrouwen in de verpleging al (zware) nachtarbeid verrichten
- de overheid negatieve gevolgen zoveel mogelijk moet beperken.

In de schriftelijke voorbereiding betoont de VVD zich

- een voorstander van het opheffen van het verbod op nachtarbeid van vrouwen
- een tegenstander van het vergunningstelsel, onder andere als in strijd met de EG-richtlijn en discriminerend voor vrouwen; mannen hebben geen vergunning nodig.
- worden enkele voorwaarden als oneigenlijk gezien; uiteraard moeten scholingsmogelijkheden voor vrouwen gelijk zijn aan die van mannen. Hetzelfde geldt trouwens ook voor promotiemogelijkheden. En de zorgvuldige introductie van vrouwen, waar mannen werkzaam zijn. Maar dat is ook van toepassing op vrouwen die overdag het dagelijkse brood verdienen.
- terwijl de opsomming van deze voorwaarden niet limitatief is.

De VVD meent, dat voorschriften voor vervoersmogelijkheden, aanpassing van machines en eventueel uitwijkmogelijkheden naar dagdienst voor zwangere vrouwen meer dan voldoende is. Als de laatste voorwaarde niet vervuld kan worden, is het geen reden een vergunning te weigeren. Ook een tijdelijke vergunning voor een halfjaar vindt de VVD overbodig.

Inmiddels heeft ook de Commissie Geelhoed zich over het wetsvoorstel gebogen. Die is het in meerderheid eens met het VVD standpunt.

De Regering beperkt daarna de tijdsduur van het wetsvoorstel, op suggestie van de VVD tot drie jaar. Daarna zal worden gezien, of wetgeving nog nodig is en zo ja, op welke wijze.

Ondanks het feit, dat er niet een neiging bestaat tot overbescherming van een groep werknemers die langzamerhand tot een zekere mondigheid in staat zou moeten zijn, stemt de VVD voor het wetsvoorstel om vrouwen, die nachtarbeid willen verrichten, niet in de weg te staan. Over drie jaar moet eventueel wetgeving meer in onze richting worden omgeslagen.

De VVD acht het een verbetering, dat de Staatssecretaris bereid is het zogenaamde sunset principe op deze wet toe te passen.

Volgens de VVD is er immers nauwelijks sprake van ambitie van de Regering om negatieve effecten van nachtarbeid voor vrouwen weg te nemen.

De voorwaarde betreffende scholing etc. hebben daar naar onze mening niets mee te maken. Het past in feite niet in het streven naar deregulering.

Wij hopen dat de evaluatie zo tijdig klaar zal zijn, dat de Regering even tijdig de balans kan opmaken over voorgenomen wetgeving op dit terrein. Wij zouden er problemen mee hebben, deze wet steeds te moeten verlengen om geen gat te laten ontstaan. Indien regels inzake nachtarbeid voor vrouwen nodig zijn, behoort dit volgens de ideeën van Geelhoed in de wet te worden opgenomen. Aan een verlengd vergunningstelsel heeft de VVD in ieder geval geen behoefte.

(Voor nadere informatie: drs. R. Rempt-Halmmans de Jongh, tel. 070-614911, tst. 2653.)

Statuutswijziging Aruba

De VVD-fractie sprake haar verheugen uit dat na aanvankelijke grote achterstand in de politieke besluitvorming onze Antilliaanse partners thans na langdurige en vaak moeizame besprekingen over tal van belangrijke punten overeenstemming hebben bereikt en vastgelegd in het samenwerkingsaccorder.

De VVD constateert dat de nieuwe voorziene samenwerking een veel losser karakter heeft dan destijds tijdens de RTC in 1983 beoogt. Nu echter alle, herhaald alle, Antilliaanse partners vorig jaar de meest cruciale beslissing namen de hechte en duurzame politieke samenwerking middels de tijdens de RTC voorziene politieke Unie af te wijzen, past de Nederlandse partners terughoudendheid: de VVD meent dat de voorliggende samenwerkingsregeling in grote lijnen een realistisch en redelijk compromis is en, als de goede wil er is, zeker mogelijkheden biedt voor een in de toekomst hechtere samenwerking op basis van wederzijds groeiend vertrouwen en welbegrepen eigenbelang.

De Arubaanse munt

Grote aarzelingen heeft de VVD ten aanzien van het voornemen om te komen tot een eigen munt voor Aruba. De bezwaren (het geringe draagvlak voor een eigen munt voor 60.000 inwoners, de kosten van invoering, het gevaar van kapitaalsvlucht in een open Arubaanse economie die naar verwacht mag worden net als op St Maarten een „dollar economie“ zal worden) lijken nog onvoldoende weerlegt, waarmee de keuze voor een invoering van de US dollar als wettig betaalmiddel nog open blijft. Dat Aruba krachtens de RTC-conclusies overigens het recht heeft te kiezen voor een eigen munt, wordt door de VVD erkent. Al tekende Erica Terpstra daarbij aan dat het ondenkbaar is, dat de rekening voor de invoering van de eigen munt aan Nederland wordt gepresenteerd.

Begrotingssteun voor Aruba

De VVD is slechts zeer aarzelend bereid om in te stemmen met een eventuele, beslist tijdelijke en beperkte begrotingssteun aan Aruba, in het kader van de gigantische sociaal-economische problematiek na de sluiting van de olieraaffinaderij. Uitdrukkelijk heeft de VVD daarbij twee voorwaarden gesteld:

1. eventuele, tijdelijke en beperkte begrotingssteun aan

Aruba zal gekoppeld moeten zijn aan de eigen inspanningen de overheidsuitgaven drastisch terug te brengen en aan te passen aan de nieuwe sociaal-economische situatie. De aanbevelingen van de IMF-onderzoekscommissie dienen voor die sanering leidraad te zijn; de begrotingssteun dient gekoppeld te worden aan een beperkte tijdsduur waarna het overheidsbudget van Aruba weer in evenwicht moet zijn.

2. de eventuele, tijdelijke en beperkte begrotingssteun mag niet leiden tot het opheffen van het plafond van de voor de Nederlandse Antillen van de Zes beschikbare rijksmiddelen. In de visie van de VVD is het niet verantwoord meer dan de huidige 5% van het totale budget voor ontwikkelingssamenwerking beschikbaar te stellen voor de Nederlandse Antillen als geheel. De schrijnende nood in grote delen van de Derde Wereld rechtvaardigt het niet meer dan 5% van „hun” budget naar de Nederlandse Antillen te sluizen.

Solidariteitsfonds

Het solidariteitsfonds, bedoeld als bijdrage voor de tekorten voor de economisch zeer zwakke kleine eilanden, die niet de dupe mogen worden van de status aparte van Aruba, zal vanaf 1986 gevoed worden voor 55% door de Antilliaanse regering, 25% door Aruba en 20% door Nederland. De VVD staat buitengewoon huiverig tegenover een grote(re) Nederlandse bijdrage aan dit fonds, omdat daarmee een stap terug wordt gezet naar weer grotere afhankelijkheid van de eilanden van de Nederlandse Antillen. De VVD pleit dan ook voor een in de tijd aflopende Nederlandse bijdrage ten faveure van productieve projecten ter versterking van de economische draagkracht van de eilanden.

Erica Terpstra rondde haar betoog af met de opmerking dat met de status aparte per 1 januari 1986 een nieuwe toekomst aanbreekt voor zowel Aruba als de Antillen van de Vijf. Allerbelangrijkste taak thans is het versterken van het vertrouwen – onderling – en meer nog van het versterken van de eigen creativiteit en kracht om aan die nieuwe toekomst vorm te geven.

De VVD hoopt hieraan een positieve bijdrage te leveren.

(Voor nadere informatie: mevrouw E. Terpstra, tel. 070-614911, tst 2118.)

Statuutswijziging in verband met status aparte van Aruba

Deze week worden in de Tweede Kamer een tweetal belangrijke Koninkrijkswetten behandeld, die verband houden met de losmaking van Aruba uit het staatsverband van de Nederlandse Antillen. De hoofdvraag bij het debat is de vraag of wij kunnen instemmen met de in de Ronde Tafel Conferentie van 1983 vastgestelde conclusies, die leiden tot de onafhankelijkheid van Aruba in 1996 en het verwerven van een aparte status in de daaraan voorafgaande periode. Recentelijk is enige twijfel gerezen over de gehele operatie door de onlangs in met name Aruba en Curaçao opgetreden economische problemen.

De VVD vindt de losmaking van Aruba uit het huidige staatsverband niet de best denkbare variant in het kader van het onafhankelijkheidsproces van de Nederlandse Antillen. Als alle eilanden voor een eigen weg zouden kiezen, dan is

een totale verbrokkeling – fragmentarisatie – het gevolg. Een euvel waaraan de caraïbische regio toch al lijdt. Daar staat tegenover dat de Staten van de Antillen alsmede de Ronde Tafel Conferentie van 1981 het zelfbeschikkingsrecht van elk eiland één en andermaal hebben erkend. Nu dus Aruba gebruik wil maken van haar zelfbeschikkingsrecht respecteren wij deze stap, maar met de uitdrukkelijke aantekening dat het verlenen van een aparte status binnen het Koninkrijk gewenste volkenrechtelijke onafhankelijkheid, tot stand te brengen na een overgangperiode van tien jaar.

Toetsingsconferentie

Tegen het einde van de overgangperiode is voorzien in het houden van een toetsingsconferentie om: „...de datum van de onafhankelijkheid van Aruba eventueel nader te bezien...”. Zo staat het in conclusie 2 van de Ronde Tafel Conferentie, waarin nader wordt aangegeven welke zaken bij een wijziging van de onafhankelijkheidsdatum van 1996 een rol zullen spelen.

De VVD-woordvoerder, Jan Kees Wiebenga, las hieruit het volgende:

- a) de onafhankelijkheidsdatum van Aruba wordt eventueel nader bezien in het licht van de staatkundige ontwikkelingen tussen de landen van het Koninkrijk. Met daarbij de nadruk op staatkundig! Dus niet in het licht van andere, bijvoorbeeld economische ontwikkelingen.
- b) de onafhankelijkheidsdatum van Aruba wordt eventueel nader bezien in het licht van de staatkundige ontwikkelingen op Aruba alleen. Je kunt denken aan de mogelijkheid van hereniging met de andere Antillen in een nieuwe constellatie.

Al met al komt het er op neer dat de onafhankelijkheid niet eenzijdig door Aruba meer gewijzigd kan worden. Aruba heeft al in 1983 ervoor gekozen om gebruik te maken van het zelfbeschikkingsrecht, te realiseren in 1996. Zoals gezegd is deze bepaling voor de VVD-fractie de basis voor de hele operatie, waaraan niet te tornen valt. Zelfbeschikkingsrecht is geen jojo, waar je naar gelieven gebruik van kunt maken om afhankelijkheid te verkrijgen, dan wel weer van kunt afzien als het je goed dunk.

Toch bleven er nog wel enige kwesties over waar de VVD-woordvoerder om nadere uitleg vroeg van regeringszijde. Hoe zijn de huidige contacten met Venezuela en hoe zullen die in de toekomst worden? Hoe staat het met de defensie van Aruba na 1996? Hoe zit het met de handhaving van de openbare orde en veiligheid?

De VVD-fractie staat afwijzend tegenover een blijven-de Nederlandse militaire aanwezigheid na 1996. Het gaat niet aan dat Nederland na de onafhankelijkheidswording van Aruba nog verantwoordelijkheid draagt voor de defensie van Aruba.

Vormgeving van de status aparte

Op 1 januari 1986 treedt de tienjarige overgangperiode in, waarbij Aruba de zogeheten status aparte zal moeten verkrijgen. De uitvoering van een aantal punten van de R.T.C.-conclusies die daarover gaan, geven echter nog enige problemen.

Financiële aspecten van de invoering van de status aparte

Allereerst zijn daar de financiële aspecten van de invoering van de status aparte. Het begrotingstekort van

Aruba bedraagt nu – zelfs na een groot aantal bezuinigingsmaatregelen – nog maar liefst 65 miljoen antilliaanse gulden. Voor 1986 wordt een tekort geraamd van ongeveer 98 miljoen NAF. Het is dus geen geringe opgave om in deze situatie de status aparte te moeten financieren. Aruba stelt voor een beroep te kunnen doen op Nederland voor begrotingshulp, hetgeen in wezen zou neerkomen op rechtstreekse subsidiëring van het ambtelijke apparaat, want de personeelslasten vormen het grootste deel van de eilandenbegroting.

Openbare orde en veiligheid

Grote zorg uitte de woordvoerder van de VVD over de handhaving van de orde en veiligheid van Aruba na 1 januari 1986. Ongeveer vijftig politiemensen hebben overplaatsing aangevraagd, vooral het middenkader. De VVD is van mening dat het politiekorps op Aruba zo moet zijn opgebouwd dat het inroepen van militaire bijstand in beginsel niet nodig zal zijn. Dat is een belangrijk punt voor de rechtszekerheid. Een VVD-motie hierover zal naar het zich laat aanzien worden aanvaard.

De rechtspleging

Ook over de rechtspleging is veel te doen geweest. De VVD-fractie maakt zich grote zorgen over de ruimte, die met name de voorziene Procureur-Generaal van Aruba krijgt voor het voeren van een strafvervolgingsbeleid. De kans, dat hij onder pressie van de Minister van Justitie komt te staan is in zo'n kleinschalige samenleving groot, zeker in het geval er in het Arubaanse parlement één partij de absolute meerderheid zal hebben.

Toelatingsregeling

Tenslotte uitte Jan Kees Wiebenga zijn grote zorg over het voornemen van Aruba om per 1 januari aanstaande een toelatingsregeling in te voeren, ook voor Antillianen van de overige eilanden. Dat zou er op neerkomen, dat Antillianen en Arubanen zich wel vrij in ons land mogen vestigen, maar Europese Nederlanders en Antillianen niet op Aruba. Dit lijkt de VVD-fractie geen evenwichtige situatie.

Over al deze aspecten zal alsnog duidelijkheid moeten worden verkregen, wil de invoeringsdatum van de status aparte op 1 januari 1986 nog enigszins haalbaar blijken. Om hierover een eindoordeel te kunnen geven acht de VVD met andere fracties een nadere politieke toetsing in het najaar nodig. De regering zegde toe daaraan mee te zullen werken.

(Voor nadere informatie: mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 2092.)

Grenscontrole

De VVD-fractie streeft naar een vrij goederen- en dienstenverkeer aan de gemeenschappelijke binnengrenzen van de Europese Gemeenschap. Economisch is dit vooral van belang voor de handel en het beroepsgoederenvervoer. Met dat laatste zijn jaarlijks tientallen miljarden gemoeid. Aldus de VVD Tweede Kamerfractie op 29 mei in het mondeling overleg met de Staatssecretarissen van Justitie en Buitenlandse Zaken.

Op iets langere termijn dient ook naar versoepeling van het personenverkeer te worden gestreefd. Dit is wenselijk vanuit het ideaal van Europese eenwording. Juridisch kleven er echter op korte termijn nadelen aan afschaffing of verlichting van de personencontrole aan de grenzen, zolang

West-Europa nog geen juridische eenheid is. Wij moeten streven naar zulk een eenheid door wetsharmonisatie, nauwe samenwerking van justitie en politie in de lidstaten van de Gemeenschap en een effectieve controle aan de buitengrenzen. Zolang dat nog niet is gerealiseerd, blijft personencontrole aan de grenzen een onmisbaar, effectief opsporingsmiddel, dat van groot belang is voor de volgende redenen: bestrijding van grensoverschrijdend terrorisme, vervolging van personen die strafbare feiten hebben gepleegd, bestrijding van belastingfraude en BTW-ontduiking, inning van niet betaalde boetes, bestrijding van sociale verzekeringsfraude, van internationale drugshandel, van wapenhandel, en signalering en opsporing van personen die direct of indirect de staatsveiligheid bedreigen.

De VVD-woordvoerder bracht naar voren dat blijkens publikaties in de dagbladen over een vertrouwelijk justitierapport deskundigen op het ministerie van Justitie menen dat open grenzen er alleen mogen komen als de bewaking van de buitengrenzen van de Europese Gemeenschap wordt opgedragen aan een internationaal bewakingscorps waaraan de lidstaten deelnemen of gezamenlijk de directie over voeren. In het rapport wordt aangegeven dat de huidige betekenis van de personencontrole eerder pleit voor verscherping van de grensbewaking dan voor een versoepeling. Ter adstructie werd aangevoerd dat er jaarlijks ruim 14.000 in ons land gezochte personen bij de grens worden aangehouden, ruim 100.000 vreemdelingen de grens worden geweigerd, grote aantallen vuur- en slagwapens en hoeveelheden verdovende middelen aan de grens worden gepakt en ongeveer 25.000 gegevens worden verzameld die van belang zijn voor de bestrijding van spionage en andere staatsgevaarlijke activiteiten.

Op 14 juni zal de regering een beleidsafpraak van de Benelux en Frankrijk en Duitsland tekenen tot versoepeling van de grenscontrole. De Staatssecretarissen van Justitie en Buitenlandse Zaken stelden, dat deze afspraak vooral tot een versoepeling van het goederenverkeer dient te leiden, en verzekerden de VVD, dat deze afspraak ruimte biedt om de personencontrole doelmatiger te maken. Onderdanen van de vijf landen kunnen door plaatsing van een groene sticker op de voorruit bij de grens doorrijden, al zullen er wel geregeld steekproeven op hen worden uitgevoerd. Niet-onderdanen blijven aan de normale personencontrole onderworpen.

(Voor nadere informatie: prof.dr.ir. J.J.C. Voorhoeve, tel. 070-614911, tst. 2704 of mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 2092.)